

ingediend op **2106** (2023-2024) – Nr. 1
21 maart 2024 (2023-2024)

Conceptnota voor nieuwe regelgeving

van Mercedes Van Volcem, Willem-Frederik Schiltz, Maurits Vande Reyde,
Bart Van Hulle, Steven Coenegrachts en Gwenny De Vroe

over het toekennen
van de hinder- en sluitingspremie
op vestigingsniveau

1. Inleiding

Voor veel ondernemingen in Vlaanderen was het de afgelopen jaren veeleer een kwestie van overleven dan van groeien. Van de coronacrisis tot de oorlog in Oekraïne en de energiecrisis, Vlaamse bedrijven deelden telkens in de klappen. Zeker kleine kmo's met minder financiële ademruimte hadden het zwaar te verduren en zagen een forse impact op hun omzet.

Tegelijk schakelt de huidige Vlaamse Regering naar een hogere versnelling op het vlak van investeringen in (fiets)infrastructuur, de uitrol van een glasvezelnetwerk en 5G, en de infiltratie van water waarbij ook meer ruimte aan water wordt gegeven. Opnieuw ondervinden Vlaamse ondernemingen daardoor (soms ernstige) hinder.

Aan zelfstandigen en kleine ondernemingen die geconfronteerd worden met wegwerkzaamheden voor hun deur, biedt de hinder- en sluitingspremie van de Vlaamse Regering steun. De premies worden toegekend op ondernemingsniveau als een van de vestigingen getroffen is door ernstige hinder bij openbare werken. Ondernemingen die in aanmerking komen, worden daar automatisch en tijdig van op de hoogte gebracht. Op basis van de wettelijk afgebakende hinderzone in de GIPOD-databank (Generiek Informatieplatform Openbaar Domein) kan het Vlaamse Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) bepalen welke ondernemingen in aanmerking komen voor de hinder- en sluitingspremie. Na selectie ontvangen die ondernemingen een uitnodiging om de uitbetaling van de premie aan te vragen.

Ondernemingen die geen uitnodiging hebben ontvangen maar die menen toch recht te hebben op de premie, kunnen alsnog geselecteerd worden en een kennisgevingsbrief ontvangen als aan de voorwaarden voldaan is.

2. Hinderpremie

De hinderpremie is vastgesteld op 2000 euro en kan maximaal één keer per jaar en één keer per periode van hinder aangevraagd worden. Om in aanmerking te komen moeten ondernemingen aan de volgende voorwaarden voldoen:

- ze hebben maximaal negen werknemers in dienst;
- ze hebben vaste openingsuren;
- er is sprake van ernstige hinder door wegwerkzaamheden, namelijk:
 - de rijbaan wordt volledig of gedeeltelijk afgesloten;
 - de werkzaamheden beslaan een oppervlakte van meer dan 50 m²;
 - de werkzaamheden duren minstens dertig opeenvolgende dagen.

3. Sluitingspremie

Dezelfde basisvoorwaarden voor de hinderpremie gelden ook voor het toekennen van de sluitingspremie. Daarvoor moet de onderneming minstens 21 opeenvolgende kalenderdagen sluiten. De premie, die kan volgen op een hinderpremie, loopt vanaf de 22e kalenderdag van de sluiting. Ondernemingen vragen de premie aan in blokken van maximaal dertig kalenderdagen.

De sluitingspremie kan per onderneming maximaal voor de duur van de hinderperiode worden toegekend. De sluitingsperiode is een aaneensluitende periode van sluitingsdagen. Binnen de hinderperiode kunnen er verschillende sluitingsperiodes zijn die niet op elkaar aansluiten. Ondernemingen die langere tijd gesloten blijven, kunnen dus verschillende sluitingspremies van telkens maximaal dertig dagen aanvragen.

Ook een beperkt aantal vrije beroepen en diensten die hun activiteiten niet buiten de praktijkmuren of fysieke grenzen van de vestiging kunnen organiseren, kunnen een sluitingspremie aanvragen, die in deze specifieke gevallen niet volgt op een hinderpremie.

De sluitingspremie bedraagt 80 euro per sluitingsdag.

4. Budgettaire impact

Sinds 2018 kent het VLAIO jaarlijks zo'n 4825 hinder- en sluitingspremies toe. Dat komt overeen met een gemiddeld jaarbudget van 9.620.736 euro.

5. Probleemstelling

De hinder- en sluitingspremies worden toegekend op ondernemingsniveau. Een onderneming kan evenwel verschillende exploitatie- of uitbatingszetels hebben die gelijktijdig of binnen een periode van twaalf maanden hinder ondervinden ten gevolge van wegwerkzaamheden. Als voor een van die vestigingen eerder dat jaar al een hinderpremie werd uitgekeerd, moet de ondernemer volgens de huidige regelgeving minstens twaalf maanden wachten voor hij een nieuwe aanvraag kan indienen.

Een concreet voorbeeld schetst die situatie: een ondernemer met verschillende pralinezaken ondervindt ernstige hinder door wegwerkzaamheden nabij zijn vestiging in Brugge. Op basis van de gegevens in de GIPOD-databank stuurt het VLAIO de ondernemer een uitnodiging om de hinderpremie aan te vragen. Via de webapplicatie dient de ondernemer het aanvraagformulier in binnen zestig dagen na de datum van de uitnodiging. VLAIO controleert op zijn beurt de gegevens en besluit de hinderpremie uit te keren. Drie maanden later krijgt diezelfde ondernemer opnieuw te maken met ernstige hinder door wegwerkzaamheden, maar nu in zijn vestiging in Gent. De uitnodiging om een hinderpremie aan te vragen blijft echter uit. Op de website van VLAIO leest de ondernemer dat de hinderpremie op ondernemingsniveau wordt toegekend en dat hij die premie pas na twaalf maanden opnieuw kan aanvragen. Voor zijn vestiging in Gent krijgt hij dus geen compensatie. Hij hoopt dan ook dat zijn vestigingen in Kortrijk, Leuven en Mechelen het komende jaar niet met ernstige hinder door openbare werken te maken zullen krijgen, want op basis van de huidige decretale bepalingen heeft hij recht op compensatie voor maar één vestiging.

De huidige regelgeving bepaalt dus dat de premie wordt toegekend op ondernemingsniveau. Daardoor kunnen ondernemingen met twee of meer vestigingen die gelijktijdig of binnen hetzelfde jaar hinder ondervinden, maar voor een enkele vestiging compensatie krijgen.

Ook ondernemingen met verschillende vestigingen in een hinderzone worden dubbel getroffen bij de toekenning van de hinder- en sluitingspremie op ondernemingsniveau. Beide vestigingen ondervinden dan namelijk tegelijk ernstige hinder.

Met deze conceptnota willen de indieners de discussie aangaan opdat de hinder- en sluitingspremie op vestigingsniveau kan worden toegekend. Dat zou de hierboven geschetste situatie vermijden en compensatie mogelijk maken voor elke vestiging van een onderneming die te kampen heeft met hinder. Ondernemingen kiezen immers niet voor hinder door wegwerkzaamheden met omzetverlies of zelfs sluiting tot gevolg.

Toen deze problematiek op 16 februari 2023 in de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie in een vraag om uitleg ter sprake kwam, erkenden verschillende volksvertegenwoordigers van de meerderheidsfracties dat euvel in de decreetgeving en vonden ze het toekennen van de premie per vestiging een betere oplossing dan de huidige maatregel. Bovendien betoogde de minister in zijn repliek dat hij met een open blik naar de situatie zou kijken.

De indieners van deze conceptnota pleiten er dan ook voor dat er snel werk wordt gemaakt van een decretale aanpassing zodat de hinder- en sluitingspremie op vestigingsniveau in plaats van op ondernemingsniveau wordt toegekend.

Mercedes VAN VOLCEM
Willem-Frederik SCHILTZ
Maurits VANDE REYDE
Bart VAN HULLE
Steven COENEGRACHTS
Gwenny DE VROE